

Müstəqilliyimizi uçuruma aparan yolun dönüş nöqtəsi

İttifaq Mirzəbəyli

Qətiyyətlə deyə bilərəm ki, 1993-cü ilə qədər bizim dövlət müstəqilliyimiz şərti xarakter daşıyırdı. Atributlar var idi, ancaq ölkə müstəqil siyasət apara bilmirdi. 1993-cü il dönüş nöqtəsi oldu. Məhz Heydər Əliyevə xalq tərəfindən göstərilən inam, etimad imkan verdi ki, ölkə bu ağır vəziyyətdə, vətəndaş müharibəsinin fəsadlarından ləyaqətlə çıxsa bilsin və belə də oldu. Sabitlik yaradıldı, inkişafa yol açıldı, bütün sahələrdə, ilk növbədə, siyasi sahədə islahatlar icra edilməyə başlandı.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Səmavi kitablarda yazılır ki, xalq, ictimai mənafə mənimə mübarizəyə qalxanların yolunu gözəgörünməz qüvvələr işıqlandırır. Hətta həmin insanlara qarşı qurulan kələklər, fitnə-fəsad torları da dağılıb puç olur. Biz ulu öndər Heydər Əliyevin həyat yoluna baxarkən, bu fikirlərin təsdiqini dönə-dönə görürük. Ona Mixail Qorbaçovun fitvası ilə Kremlin labirintli dəhlizlərində qurulan məkrli planlar da heç bir nəticə verməmişdi. Moskvadan Bakıya qayıdıqdan sonra ölkə paytaxtında yaşamasına icazə verməyənlərin hiyləsi də onun nüfuzdan düşməsinə səbəb ola bilməmişdi. Ulu öndəri dəfələrlə fiziki cəhətdən yox etmək istəyənlər də öz arzularına çatmamışdılar. Çünki xalqın mənafeyi, milli dövlətçilik maraqlarımıza xidmət etdiyinə görə onu Haqq qoruyurdu.

Deyirlər ki, Heydər Əliyevin siyasi həyatında iki qayıdış olmuşdur. Birinci qayıdışı 1990-cı ildə Moskvadan Azərbaycana, ikinci qayıdışı isə 1993-cü il iyunun 9-da Naxçıvandan Bakıya. O, Moskvadan Bakıya qayıdarkən ömrü boyu sidq ürəklə xidmət etdiyi xalqına qovuşmaq istəyirdi. Qaragüruhçu dəstələr ulu öndərin bu istəyinə amansızcasına mane olaraq, onun Bakıda yox, Naxçıvanda yaşamasına “icazə verildilər”. Heydər Əliyevə 1969–82-ci illərdə qurub-yaratdığı ölkənin paytaxtında yaşamaq imkanı verilmədi. O, doğulub böyüdüüyü Naxçıvana getdi və nə yaxşı ki, getdi. Çünki həmin qarışıq illərdə Naxçıvana Heydər Əliyevdən başqa kim rəhbərlik etsəydi, muxtar respublikanı itirəcəyimiz şəksiz idi.

Onun Naxçıvana gəlişinin müsbət nəticələri barədə hələ yüz illər boyu danışılacaq. Çünki məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü və sədrliyi ilə Naxçıvan Ali Məclisinin - o vaxtkı Ali Sovetin sessiyasında Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin üçrəngli bayrağı dövlət bayrağı elan edilmişdi. Azərbaycan Ali Soveti qarşısında vəsatət qaldırılmışdı ki, müvafiq qərar ölkə miqyasında da qəbul edilsin.

Ulu öndərin ikinci qayıdışı isə daha möhtəşəm idi. Çünki iki-üç il qabaq Bakıda yaşamasına icazə verməyənlər indi onu xilaskar kimi ölkə paytaxtına dəvət edirdilər. Özü də yalvara-yalvara. Doğrudur, onu xalqın seçilmiş ziyalıları da paytaxta dəvət edirdi. Xalq ölkəni düşdüüyü bataqlıqdan çıxarmaq üçün yeganə yol kimi məhz onun siyasi rəhbərliyə qayıtmasını istəyirdi. O zamankı AXC – Müsavat iqtidarı isə Heydər Əliyevi Naxçıvandan Bakıya dəvət edərkən, ölkənin problemlərini həll etmək yox, öz canlarını Surət Hüseynovun əlindən qurtarmaq məqsədi güdürdü.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevi sevirdi, ona inanırdı, həmişə dəstək olurdu. O isə öz həyatını Azərbaycan xalqına həsr etmişdi. Heydər Əliyev həm sovet dövründə, həm müstəqillik illərində Azərbaycanın inkişafı üçün çox böyük fədakarlıq göstərmişdir. Təkcə onu demək kifayətdir ki, sovet dövründə – 1970-ci illərdə, 1980-ci illərin əvvəllərində Azərbaycan Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə ən geridə qalmış əyalətdən ən qabaqcıl respublikaya çevrilmişdir. Məhz o illərdə Azərbaycanda çox möhkəm sənaye potensialı yaradılmışdır, infrastruktur layihələri icra edilmişdir.

O da faktır ki, 1987-ci ildə – Heydər Əliyev vəzifədən gedəndən sonra xalqımız, respublikamız üçün ciddi problemlər başlanmışdı. İki həftə keçməmiş erməni millətçiləri Dağlıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılıb Ermənistanla verilməsi haqqında iddia qaldırdılar. Əvvəlki dövrdə belə cəhdlər, meyillər var idi. Ancaq Heydər Əliyev amili buna imkan vermirdi.

Xalqın ulu öndərə olan inam və etibarının kökündə dayanan məsələlərdən biri də onun Qanlı Yanvar faciəsindən dərhal sonra öz səsini ucaltması, xalqı ilə birlikdə olduğunu bildirməsi və yanvarın 21-də Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyində mətbuat konfransında çıxış edərək sovet rəhbərliyinin bu qəddar aktını qətiyyətlə pisləməsi idi.

Həmin günləri xatırlayan Prezident İlham Əliyev demişdir: “Mən bunun əyani şahidiyəm. Yadımdadır ki, biz daimi nümayəndəliyə gələndə orada çox böyük kütlə var idi, insanlar toplaşmışdılar, çox həyəcanlı idilər. Heydər Əliyevi görəndə onlar canlı dəhliz yaratdılar, kənara çəkildilər və Heydər Əliyev binaya daxil oldu. O vaxt Heydər Əliyev pensiyaçı idi, ona qarşı müxtəlif dövrlərdə qarayaxma kompaniyaları aparılırdı.

Ancaq xalqın qəlbində o, lider, görkəmli şəxsiyyət, Azərbaycan xalqının böyük oğlu kimi yaşayırdı. Həmin gün ona göstərilən hörmət, əlbəttə ki, həmişə bizim yadımızda qalacaqdır”.

Heydər Əliyevin 9 iyun 1993-cü il tarixli qayıdışının nəticələri barədə illər boyu danışsaq və ya yazsaq, tükənən deyil. Çünki bilavasitə Heydər Əliyevə xalq tərəfindən göstərilən inam, etimad imkan verdi ki, ölkə bu ağır vəziyyətdən, vətəndaş müharibəsinin fəsadlarından qan-qadasız çıxıb bilsin və belə də oldu. Sabitlik yaradıldı, inkişafa yol açıldı, bütün sahələrdə, ilk növbədə, siyasi sahədə islahatlar başlandı. Çünki o vaxt Azərbaycanda yeni siyasi sistem hələ formalaşmamışdı. Müstəqilliyin əsaslarının qurulmasında 1992-ci ildə Naxçıvanda yaradılmış Yeni Azərbaycan Partiyasının rolu qeyd edilməlidir.

Ulu öndərin Bakıya qayıdandan dərhal sonra ilk fəaliyyət istiqaməti ölkədə vətəndaş müharibəsinin qarşısının alınması oldu. Xatırladaq ki, ulu öndər hələ Naxçıvanda olarkən - 7 iyun 1993-cü ildə Naxçıvan MR Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti rəyasət heyətlərinin birgə iclasında çıxış edərək bildirmişdi ki, Gəncədə baş vermiş hadisələrə Naxçıvan MR Ali Məclisi münasibət bildirməli və bəyanat qəbul olunmalıdır. Bizim bəyanatımız xalq birliyinə, sülhə və barışığa yönəlməlidir. Bu cinayətkarlığın təşkilatçıları məsuliyyətə cəlb olunmalıdır. Biz bu bəyanatda hadisələrə siyasi qiymət verməliyik. Xalq faciə – vətəndaş müharibəsi qarşısındadır. Buna heç cür yol vermək olmaz.

Nəhayət, xalqın iradəsi hər şeyə üstün gəldi, müstəqil Azərbaycan öz nicat yolunu seçdi və görkəmli siyasətçi Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışına nail oldu. Xalqı bu bəladan, vətəndaş müharibəsindən qurtara biləcək yeganə ünvanın məhz Heydər Əliyevin olduğunu zaman özü göstərdi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin Naxçıvandan Bakıya qayıdışı şərəfli xilaskarlıq missiyasına – Azərbaycanı Azərbaycana qaytarmaq məramına xidmət etdi.